

Autorius?

Tarp vėjo, šviesos ir laiko:

gyvenamasis namas
Klaipėdos pajūryje

Gyvenamasis namas „VGP 35“

■ Vieta:

Klaipėda

■ Plotas:

214 m²

■ Architektūra:

„Very Good Architecture Company“:

Aya Voišnis,

Gediminas Kirdeikis

■ Interjero dizainas:

Aya Voišnis

■ Kraštovaizdžio architektūra:

Aya Voišnis

■ Fotografas:

Antanas Štrimaitis

Vos kelių minučių atstumu nuo jūros kranto Klaipėdos miesto pakraštyje įsikūrė privati rezidencija. Šiuolaikinis gyvenamasis namas „VGP 35“ kviečia kalbėti apie architektūrą, kuri formuojama ne tik vizualine prasme, bet ir pojūčiais. Projekto autoriai – studijos „**Very Good Architecture Company**“ architektai – vietoje akivaizdžių regiono orientyrų atspirties tašku pasirinko dialogą su aplinka ir vietos kontekstu. Tai architektūra, kuri neskuba būti pastebėta, tačiau ilgaiui atsiskleidžia per medžiagas, erdvinę struktūrą, detales ir laikui nepavaldžius sprendimus. Privatus namas išsiskiria nuosekliu architektūros ir interjero vientisumu bei gebėjimu kasdienybę paversti dinamiška, o kartu ir ramybę menančia patirtimi.

Architektūros ilgaamžiškumas: laiko, pokyčių ir požiūrio sankirta

Apie šiuolaikinę gyvenamąją architektūrą galima žvelgti kaip į lėtą, apgalvotą procesą, kur svarbūs ne tik kokybiški sprendimai, bet ir jų kaita laikui einant. Architektūros studija „Very Good Architecture Company“ savo darbuose dažnai artėja prie Rytų regiono architektūrinės filosofijos, pagal kurią gyvenamieji pastatai yra tarsi gyvos būtybės – prisitaikančios, judančios ir atviros pokyčiams.

Projekto vadovė, architektė Aya Voišnis, paklausta apie namo architektūros požiūrį į ilgalaikiškumą ir kultūrinės vietos vertybes, atsakė, kad Vakarų kultūroje, taip pat ir Lietuvoje, gyvenamosios architektūros ilgaamžiškumas dažnai suvokiamas statiškai, kaip pastovumo, tvirtumo ir „nepajudinamumo“ simbolis. Namai projektuojami kelioms kartoms, siekiant išlaikyti formą ir funkciją nepakitusias dešimtmečius. Rytuose gyvenamieji namai dažniau pritaikomi trumpesniai laikotarpiui, o tai neišvengiamai susiję su gamtos stichijomis: taifūnais, žemės drebėjimais, kurie ir diktuoja tokį lankstumo bei prisitaikymo požiūrį.

„Ši priešprieša matoma ir konstrukcijose: Rytų regiono namai dažnai turi paslankias, judančias struktūras, kurios tarsi gyvena kartu su žeme ir aplinka. Vakaruose namo projekte vyrauja tvirta struktūra, kurios architektūra nepajudinama ir nekintama. Tačiau namo tūrinė kompozicija išlaiko dinamišką lengvumą: vietose, kur buvo įmanoma pakabinti tūrius be papildomų atramų, atsisakyta bet kokių kolonų, o ten, kur atramos buvo būtinos, sukurtas specialus kolonų dizainas, prisidėjęs prie fasado kompozicijos daugia-sluoksniškumo“, – sako architektė.

Pajūrio architektūra Klaipėdos kontekste

Klaipėdos pajūryje iškilęs privatus namas iš pirmo žvilgsnio paneigia įprastą pajūrio užstatymo logiką – statyti kuo arčiau kranto, žvelgiant į jūros horizontą. Čia jūra ne tiek matoma, kiek juntama per vėją, šviesą, spalvas ir medžiagas, kurios atspindi vietos tapatybę. Tai jautrus santykis su aplinka ir nuosekli eksterjero ir interjero architektūrinės kalbos sąsaja.

„Kai nėra dominuojančio vizualinio orientyro ar krypties, architektūra pradeda reaguoti į tai, kas arčiausiai – į pačiame sklype esantį kontekstą: kaimyninių namų užstatymą, dominuojančias vėjo ir saulės kryptis ir, svarbiausia, sklype esančius medžius“, – sako projekto autorė.

Individualaus namo planinė struktūra gimė ne iš noro orientuotis į tolį, bet į artimą kontekstą, kurio akcentas – brandus medis pačiame sklypo centre, tapęs esminiu sprendimų atskaitos tašku. Sprendimas formuoti kryžiaus formos tūrį – pragmatiškas ir jautrus veiksmas, bandymas apeiti medžio šaknų sistemą. Nors statybų metu vis dėlto medžio išsaugoti nepavyko, ši pirminė intencija išliko viso projekto ašimi. Vietoje buvusio medžio atsodintos kelios pušys, o pats namas išsaugojo erdvinį santykį su želdynais.

Pastato forma paprasta, tačiau tūriškai išskaidyta į smulkesnius elementus, vizualiai sumažinant statinio siluetą. Mažosios architektūros elementuose atsiranda smulkios vertikalių plyšių detalės, kurių charakterį atkartoja sklypo tvoros dizainas.

”

„Kai nėra dominuojančio vizualinio orientyro ar krypties, architektūra pradeda reaguoti į tai, kas arčiausiai – į pačiame sklype esantį kontekstą.“

Arch. Aya Voišnis

Vietos tradicijas ir kontekstą atspindintis medžiagiškumas

Fasado medžiagiškumas šiame projekte atlieka ne tik estetinę, bet ir erdvinę funkciją. Varis dėl oksidacijos proceso laikomas dinamiška ir kintančia medžiaga, su laiku jo paviršius keičiasi ir formuoja unikalią natūralią patiną. Tamsios plytelės, nors ir statiškos, kontrastuoja su vertikaliais vario elementais, o tai toliau skaido pastato tūrį.

Varinio fasado ritmika persikelia ir į namo interjerą, kur mažesni interjero elementai – vario spalvos maišytuvai, dalis dekoratyvinių šviestuvų – užbaigia vientisą vizualinį perėjimą iš išorės į vidų. Šį ryšį sustiprina ir centrinė pastato ašis, kuri yra tiek pagrindinė judėjimo kryptis, tiek vizualiai paradinį ir vidinį kiemus jungiantis centrinis pirmo aukšto elementas. Iš vienos pusės įėjimo holas yra visiškai skaidrus – taip sušvelninamas patekimas iš lauko į vidų. Tik įėję į pastatą atsiduriame ant šios ašies, iš kurios matome iki pat galinio kiemo.

Pirmame pastato aukšte dominuoja tamsesnės, kontrastingesnės medžiagos:

- tamsi sodraus ažuolo lukšto faneruotė;
- akcentinė tamsiai žalia plytelė;
- tamsus ažuolinis parketas.

Antrame aukšte naudojami šviesesni tonai, molio tinko dekoras. Visos šios medžiagos atkartoja aplinkoje esantį kontekstą ir jo spalvų paletę – tamsiu ažuolo lukštu atkartojami pajūrio pušų kamieniai, žalia plytele – jų blizgūs spygliai, molio tinku – kopų smėlis.

„Medžiagiškumo sprendimai kontekstualiai atsižvelgia į Klaipėdos regiono architektūros tradicijas, kurioms didelę įtaką darė Vokietijos statybinė kultūra. Todėl projekte pasirinktos plytos, natūralus varis bei kitos apdailos medžiagos tapo tiltu tarp vietos kolorito ir šiuolaikinio architektūros dizaino“, – sako architektė A. Vošnis.

Erdvinis judėjimas
ir tęstinumas

Laiptinės zona namo kompozicijoje išskirta kaip atskiras tūris, kurio sienų, grindų ir lubų apdaila – ažuolo faneruotė – suformuoja aiškų vertikalios ašies atskyrimą. Kiekvienas iš antrame aukšte įrengtų miegamųjų kambarių žvelgia į skirtingas pasaulio puses, o pagrindiniame miegamajame įrengta ir atskira drabužinė. Bendrame vonios kambaryje įrengta funkciškai atskira vonios zona, kur ažuolo faneruotės skydų apdaila suteikia šilumos ir prabangos jausmą.

„Interjeras atspindi fasade matomą medžiagų paletę, – pasakoja architektė, – kuri sukuria harmoningą ryšį tarp vidaus ir išorės, o atsikartojančios apdailos medžiagos padeda išlaikyti vientisumą individualių kambarių erdvėse. Šio namo interjeras solidus, kurtas brandaus skonio porai – jame matome garsių italų dizainerių šviestuvus bei *premium* klasės baldus.“

Gyvenamasis namas – tarp kontrasto,
dinamikos ir improvizacijos

Kontrasto principas taikomas ir projekto aplinkos sprendiniams. Įžengus į pagrindinį kiemą matomas minimalus ir aiškus dizainas – įrengta automobilių statymo vieta ir erdvė naujai sodintoms pušims, naudojama išskirtinai vienos medžiagos danga. Vidiniame kieme gausu įvairių funkcijų, tad įrengta:

- valgomojo ir maisto ruošimo zona terasoje;
- įleista sukūrinė vonia kartu su lauko dušu;
- atokiau – unikalaus dizaino betoninė poilsio erdvė.

Tiek sklypo, tiek interjero erdvės skirtos ne reprezentatyviai architektūrai, o veikiau jautriam kasdienybės pajutimui. „Kiekvienas mūsų projektas atspindi jame gyvenančios šeimos gyvenseną tiek, kiek užsakovas yra linkęs įsitraukti. Šiuo atveju tai buvo nuolatinis ir nuoseklus procesas, todėl ir rezultatas nusako šeimos poreikius, o vietinę dvasių diktavo kontekstas. Kaip studija, mes tų pačių sprendinių savo projektuose nekartojame – nuolat eksperimentuojame ir bandome ieškoti naujų tūrinių, šviesos, medžiagos, tektonikos kompozicijų. Kiekvieno projekto šeima padiktuoja savus poreikius, estetikos suvokimo standartus. Kiekviena vieta turi savo kontekstą“, – sako studijos „Very Good Architecture Company“ partnerė architektė Aya Vošnis.

Pastatas, kaip ir visi naujai projektuojami statiniai, atitinka A++ klasę – įdiegti energiją tausojantys ir patogumą užtikrinantys sprendiniai. Name įrengta geoterminio šildymo sistema, elektros energiją gamina saulės kolektoriai, namo viduje numatyta centrinė dulkių siurblio sistema, o apšvietimo ir elektros instaliacija yra iš dalies automatizuotos. Tačiau išmaniųjų technologijų taikymas nėra tikslas savaime. Šio projekto ašis – kontekstui jautri kokybiška architektūra, kuri atspindėtų ilgalaikius tikslus ir tvarumo siekius.

Šio gyvenamojo namo Klaipėdoje architektūra – ilgalaikė, gyva ir kintanti. Vario apdaila kasmet įgaus naują patiną, kuri atspindės natūralią laiko tėkmę. Toks pokytis leidžia architektūrai keistis, o interjeras išlieka užbaigtas, orientuotas į ilgaamžę brandžią estetiką. „Šis namas pasakoja apie architektūros, interjero ir aplinkos konteksto vientisumą. Kartais atkartojant tas pačias natas, kartais kontrastuojant, o kartais ir improvizuojant“, – priduria architektė.

ŠVIESA KAIP ARCHITEKTŪROS SLUOKSNIS

Šio gyvenamojo namo apšvietimo sprendimai buvo formuojami kaip neatskiriama architektūros ir interjero dalis. Apšvietimo idėja grindžiama sluoksniškumu – kaip interjere pinasi skirtingos medžiagos, tekstūros, kontrastai, taip ir apšvietimo sistemoje derinami keli lygmenys:

- funkcinis apšvietimas specifinėse zonose;
- kryptinė šviesa, skirta interjero detalėms pabrėžti;
- subtilus LED apšvietimas užuolaidų nišose, suteikiantis papildomo jaukumo.

Apšvietimo sprendimus teikusi įmonė „Šviesos technologijos“ įvertino architektų studijos suformuluotą užduotį ir parinko sprendimus atsižvelgdama į patalpų specifiką, bendruosius parametrus, apdailos medžiagas, architektūros ir interjero visumą.

Šviesos ritmika atkartojama tiek interjere, tiek eksterjere: taškiniai šviestuvai integruoti į lubas, lauko terasą, stogo apšvietimą, dalis šviestuvų sąmoningai išryškinti, kiti paslėpti ir matomi tik įjungus šviesą. Grindinyje įrengtas apšvietimas skirtas architektūriniams tūriams akcentuoti. Skirtingų krypčių apšvietimas leidžia suvokti pastatą tarsi kintantį, vis kitaip pamatyti tuo pačius elementus.

„Šviesos technologijos“ komanda atliko profesionalius apšvietimo sistemos skaičiavimus, kurie leido nustatyti tinkamą šviesos intensyvumą, sklaidą ir šešėlių paskirstymą. Projekte naudoti aukštos kokybės, patikrinti gaminiai, dauguma jų turi apšvietimo reguliavimo funkciją, suteikiančia galimybę reguliuoti apšvietimo intensyvumą pagal skirtingus scenarijus.

„Dirbtinis apšvietimas kaip ir natūralus formuoja aplinkos pojūtį. Kokybiška šviesa neatsiejama nuo geresnės savijautos, o tinkamai parinkta ir integruota, ji sustiprina ir architektūros, ir interjero dizaino grožį. Todėl mūsų tikslas – atliepti specialistų ir klientų poreikius, įgyvendinant idėją bei užtikrinant aukštą gyvenimo kokybės lygį“, – sako įmonės direktorius Gintaras Neviera. ■

www.svt.lt

